

Umeå kommun

Rektorerna vid Mariebergsskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Mariebergsskolan
i Umeå kommun

Tillsyn i Mariebergsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Umeå kommun under hösten 2012 och våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Mariebergsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 13 december 2012 och den 14 december 2012.

Fakta om skolan

Mariebergsskolan bedriver verksamhet för barn i förskoleklass och elever i årskurserna 1–6. Även fritidsverksamhet bedrivs i skolans lokaler. Sammantaget finns 294 barn och elever vid skolan under innevarande läsår.

Verksamheten är organiserad i två enheter, med var sin rektor. Den ena rektorn ansvarar för förskoleklassernas verksamhet och den andre för skolans övriga verksamhet. Eleverna är indelade i åldershomogena klasser; två klasser i vardera årskurserna 1–5 och i tre parallella klasser i årskurs 6. Personalen arbetar i dagsläget i arbetslag bestående av lärare som undervisar i samma årskurs, men inför kommande läsår finns planer på att ändra indelningen så att undervisande personal i samtliga årskurserna 1–3 utgör ett arbetslag och den undervisande personalen i årskurserna 4–6 utgör ett andra.

Enligt den sammanställning av resultat som Skolinspektionen begärt in i samband med tillsynen framgår att 81 procent av eleverna i årskurs 3 år 2011 hade nått målen i de nationella ämnesproven i svenska och att 76 procent hade gjort det i matematik. För år 2010 var motsvarande andelar 93 procent i svenska och 79 procent i matematik. För år 2012 framgår av Skolverkets statistik att resultaten på de olika delarna som ingår i de nationella ämnesproven i matematik respektive svenska varierar mellan 72 och 100 procent. Måluppfyllelsen för år 2012 i övriga ämnen som eleverna får undervisning i finns inte redovisade i skolans dokumentation.

I sammanställningen redovisas måluppfyllelsen för årskurs 5 för åren 2007 till 2011. Den visar att skolan uppnått nära nog hundra procentig måluppfyllelse i samtliga ämnen under åren förutom i engelska, matematik och svenska, där måluppfyllelsen varierar mellan 84 och 99 procent. För år 2012 finns inga sammanställningar av resultat redovisade i skolans dokumentation. I Skolverkets officiella statistik framgår att andelen elever som uppnått kravnivån i de olika delarna av de nationella ämnesproven för årskurs 6 i engelska, matematik och svenska varierar mellan 85 och 100 procent.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens bedömning är att Mariebergsskolan bedriver en verksamhet som i många avseenden ger eleverna förutsättningar att nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas i riktning mot de nationella utbildningsmålen. I de sammanställningar av resultat som Skolinspektionen begärt in i samband med tillsynen redovisas måluppfyllelsen för årskurs 5. Under de senaste fem åren har den varit i det närmaste hundra procentig förutom i engelska, matematik och svenska, där andelen elever som nått kravnivån varierar mellan 91 och 98 procent. För årskurs 3 redovisas resultaten endast i form av resultaten på de nationella ämnesproven i svenska och matematik. Där framgår att en av fyra elever inte har uppnått kravnivån för godkänt i matematik år 2011 och att en av fem elever inte har gjort det i svenska. Skolinspektionen vill betona vikten av att skolan i sitt kvalitetsarbete låter de samlade resultaten i samtliga ämnen utgöra grunden för utvärdering och analys av verksamheten.

I det sammanhanget vill Skolinspektionen även framhålla det angelägna i att den undervisande personalen får möjlighet att tillsammans diskutera och utveckla arbetet med kunskapsbedömning och den framåtsyftande planeringen samt hur detta ska dokumenteras i elevernas skriftliga utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Bedömningen av elevers individuella kunskapsutveckling är en viktig grund för hur läraren ska kunna sammanfatta de insatser som behövs för att eleven ska komma längre. Dessa insatser är i sin tur en viktig del i utformningen av undervisningen som ska leda till allt bättre resultat. Rektorn har ansvar för skolans resultat och för att utbildningen utvecklas. För att kunna ta det ansvaret krävs att Mariebergsskolans rektor med ansvar för årskurserna 1–6 har kontroll på skolans samlade resultat och att analysen av resultaten leder till att åtgärder vidtas så att verksamheten utvecklas och ger alla elever möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Verksamheten i förskoleklassen bedrivs i samma lokaler som barnen också har sin fritidsverksamhet i. Leken har en central betydelse och verksamheten genomsyras av ett temainriktat arbetssätt. Grunden för fortsatt läs- och skrivinlärning läggs genom olika typer av språklekar och pedagogiska datorprogram. Man arbetar också för att barnen ska tillägna sig grundläggande matematiska begrepp och utveckla sin taluppfattning.

Personalen i förskoleklassen deltar i vissa personalkonferenser på skolan, men i intervjuer framgår att samverkan mellan förskoleklassen och grundskolan behöver förbättras. Likaså uttrycker personal och elever i intervjuer att samverkan mellan lärare behöver förbättras, liksom även samverkan med skolområdets 7–9-skola, Bräntbergsskolan. Detta ses av rektorerna som ett utvecklingsområde på skolan och inför kommande läsår ska, som tidigare nämnts, organi-

sationen förändras i syfte att skapa större möjligheter till samverkan kring olika frågor.

Skolinspektionen ser positivt på skolans arbete för att ge eleverna ett inkluderande stöd. En kombination av välutbildad och erfaren personal, små undervisningsgrupper och en god specialpedagogisk resurs bidrar till att skolan i stor utsträckning har förutsättningar att ge eleverna det stöd de behöver.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Umeå kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolan måste se till att planen mot kränkande behandling innehåller en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att genomföra under det kommande året. Planen ska också innehålla en redogörelse för hur de planerade åtgärderna för det föregående året har genomförts.
- Rektorn måste anmäla till huvudmannen om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.

Motivering

Enligt skollagen ska det vid varje skolenhet finnas en plan mot kränkande behandling. Den ska utarbetas på nytt varje år och i det arbetet ska eleverna finnas med. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skrivningarna ska utgå ifrån en tydlig kartläggning av situationen på skolan och konkret beskriva vilka åtgärder som ska vidtas under året för att stärka skolans värdegrundsarbete. En redogörelse för hur åtgärderna har genomförts ska också finnas med i efterkommande års plan.

Vidare är, enligt skollagen, personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, skyldig att anmäla det till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Mariebergsskolan har en utarbetad plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2012/13 som omfattar grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Planen innehåller bland annat en redogörelse för aktuella styrdokument, definitioner av begrepp, främjande och förebyggande arbete vid skolan samt rutiner för akuta situationer. Planen innehåller också en redovisning av resultatet för en genomförd trivselenkät bland eleverna, som en form av kartläggning av den aktuella situationen på skolan.

Planen svarar i många avseenden mot de krav skollagen ställer, men inte i alla. Skolinspektionens bedömning är att de insatser som skolan planerar att vidta under året inte är så konkreta att det är möjligt att följa upp och utvärdera dem. Inte heller innehåller planen en redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomfördes under förra läsåret. För att planen ska kunna vara ett effektivt hjälpmedel i skolans värdegrundsarbete är det Skolinspektionens bedömning att planen tydligare måste ange vilka specifika åtgärder som Mariebergsskolan ska vidta under året.

För att skolan och huvudmannen ska kunna agera snabbt vid fall av kränkningar och för att rektorn ska kunna rapportera sådana fall till huvudmannen för vidare hantering, är det viktigt att rutinerna är tydliga för hur man ska agera i varje enskilt fall. I samband med tillsynen har skolan tydliggjort sina skriftliga rutiner för personalens skyldighet att anmäla till rektorn. I intervju med rektorerna framgår dock att skolans rutiner för hur de ska informera huvudmannen om fall av kränkningar inte är tydliga, vilket är en skyldighet som en rektor har enligt skollagens 6 kapitel 10 §. Detta måste åtgärdas.

Författning

6 kap. 6–8, 10 §§ skollagen.

Lgr 11 2.1 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Skolans insatser för att eleverna ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt ska framgå av den individuella utvecklingsplanen.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan dels ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, dels sammanfatta vilka insatser som

behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Mariebergsskolan upprättar individuella utvecklingsplaner för alla elever i samband med utvecklingssamtalen. Planerna dokumenteras i det datoriserade uppföljningssystem som finns för alla kommunens skolor. Systemet har, enligt rektorer och lärare inneburit att de skriftliga omdömen som skrivs numera formuleras på ett sätt som är tydligare kopplat till respektive ämnes centrala innehåll och kunskapskrav.

Av de exempel som Skolinspektionen tagit del av i samband med tillsynen framgår dock att det varierar i vilken utsträckning de individuella utvecklingsplanerna klart sammanfattar vilka insatser som behövs för att eleven ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, vilket är ett krav som författningarna ställer. I vissa av exemplen framgår det på ett tydligt sätt vilka insatser som behövs, medan det i andra exempel saknas en sammanfattning av insatser som ska leda till att eleven utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Skolinspektionens bedömning är att skolan måste se till att de framtidsytande delarna i samtliga elevers individuella utvecklingsplaner tydliggörs så att de sammanfattar de insatser som, framförallt skolan, behöver vidta för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Det är rektorns ansvar att ge lärarna stöd och förutsättningar i deras arbete med att utveckla dokumentationen såväl i fråga om omdömen som i fråga om den framtidsytande delen. För stöd i arbetet med individuella utvecklingsplaner hänvisas till Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2012:16).

Författning

10 kap. 13 § skollagen,

Lgr 11 2.4 Övergripande mål och riktlinjer, Skola och hem.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Umeå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn måste se till att skolans kvalitetsarbete tar sin utgångspunkt i en samlad bedömning av skolans resultat och måluppfyllelse.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollag och andra föreskrifter uppfylls. Enligt läropla-

nen har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

I Mariebergsskolans dokumentation av sitt kvalitetsarbete behandlas bland annat de förutsättningar skolan har haft under läsåret. Under rubriken Bedömning av kvalitet och måluppfyllelse beskrivs kortfattat vilka utvecklingsområden som identifierats. Dessa områden har förts över till arbetsplaner för de olika arbetslagen inför kommande läsår. Skolinspektionen konstaterar att det finns rutiner för ett systematiskt kvalitetsarbete, men att uppföljningen och analysen av skolans verksamhet inte på ett tydligt sätt tar sin utgångspunkt i skolans resultat och måluppfyllelse.

För att skolan ska kunna vidta välgrundade åtgärder i syfte att förbättra verksamheten måste skolans samlade bedömning av måluppfyllelsen och resultaten ligga till grund för analysen och utvärderingen. Vad ska exempelvis skolan göra för att minska skillnaderna mellan flickornas och pojkarnas resultat på nationella prov? Vilka åtgärder eller förändringar i undervisningen behövs för att samtliga elever ska nå målen och därutöver nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling i samtliga ämnen? Vilken är skolans analys av resultatet på den elevenkät som genomgående bland vissa årskurser visar att eleverna inte är nöjda med innehåll och utformning av undervisningen? Skolinspektionens bedömning är att skolans kvalitetsarbete i större utsträckning måste ta sin utgångspunkt i en samlad bedömning av resultat och måluppfyllelse. Detta för att verksamheten ska utvecklas och ge eleverna möjlighet att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

Författning

4 kap. 4, 5 §§ skollagen.

Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektors ansvar.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Stefan Persson och utredare Stina Johansson.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Agnetha Burström
Föredragande

Skolinspektionen

2013-01-21

8 (10)

Dnr 43-2012:1001

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).